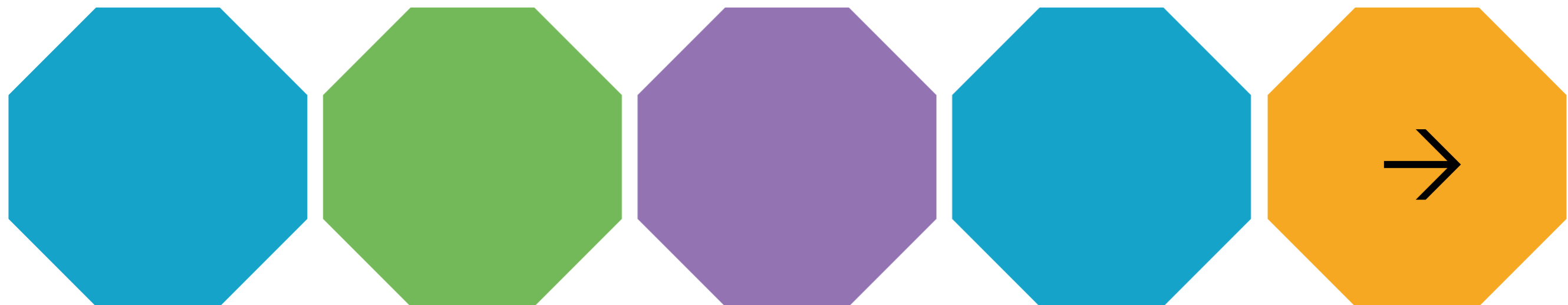

Tool Middelenpreventie kwetsbare groepen

Waarom deze tool?

Hoe gebruik je deze tool?

Ecologisch systeemmodel

De kwetsbare groepen

De keuzehulp

Afspraken maken

Deze tool geeft gemeenten een startpunt bij het systematisch verzamelen van informatie over kwetsbare groepen voor middelenpreventie. Op basis van deze informatie kunnen er groepen geprioriteerd worden en vervolgsafspraken worden gemaakt. Hierbij worden ook stakeholders en vertegenwoordigers uit de groep betrokken.

Vragen die aan bod komen zijn:

- Wat weten we over deze groepen in onze gemeente?
- Wat is voor deze groep belangrijk bij preventie?
- Welke aanpak past hierbij?
- Welke interventies en afspraken worden er in het beleid opgenomen?

WAAROM MIDDELENPREVENTIE VOOR KWETSBARE GROEPEN?

- Kwetsbare groepen hebben een grotere kans op problemen door middelengebruik. Middelenpreventie specifiek gericht op de doelgroep levert dus meer gezondheidswinst op.
- Middelenpreventie voor kwetsbare groepen kan bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Dit is een belangrijk doel in het gezondheidsbeleid.
- Kwetsbare groepen profiteren minder van preventie 'voor iedereen'. Het is dus rechtvaardiger om te kijken naar wat wél kan werken.

WAT ZIJN KWETSBARE GROEPEN?

Kwetsbare groepen hebben een grotere kans op problemen door middelengebruik. Dit komt door een opeenstapeling van risicofactoren in de omgeving, vaak in wisselwerking met persoonlijke kenmerken. Denk aan het opgroeien of werken in een omgeving met veel stress of waar alcohol- of drugsgebruik veel voorkomt. Of bijvoorbeeld aan het verblijf in de residentiële jeugdhulp. Door deze opeenstapeling leidt het gebruik bij sommige groepen tot een grotere kans op gezondheidsschade, problemen bij het afronden van een opleiding of het vinden van een baan.

Aandachtspunt: Het is niet zinnig en zelfs stigmatiserend om een persoon als kwetsbaar te betitelen.

Maar het is wél belangrijk om oog te hebben voor de omstandigheden waardoor het voor bepaalde (groepen) mensen moeilijker is om gezonde keuzes te maken of toegang tot preventie en zorg te krijgen dan anderen.

Aandachtspunt: De tool kan op verschillende niveaus worden ingezet; zowel op wijk-, gemeentelijk of regionaal niveau. Afhankelijk van de lokale situatie kun je met jouw samenwerkingspartners bepalen op welk niveau jullie passend beleid ontwikkelen en afspraken maken. Dit kan ook per kwetsbare doelgroep verschillen.

Waarom deze tool?

Hoe gebruik je deze tool?

Ecologisch systeemmodel

De kwetsbare groepen

De keuzehulp

Afspraken maken

De tool geeft achtergrondinformatie over kwetsbare groepen. Omdat er voor sommige doelgroepen al veel aandacht is in wetenschap, beleid en praktijk kan dit ten onrechte het beeld geven dat er daarbuiten geen groepen zijn die extra aandacht nodig hebben. De tool biedt daarom ook ruimte voor het in beeld krijgen van 'nieuwe' kwetsbare groepen.

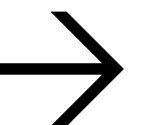
Digitale factsheet [↗](#)

Bij deze tool hoort een digitale factsheet. Hierin verzamelen we recente cijfers, achtergrondinformatie en tips om lokale gegevens te vinden. Hier lees je ook hoe je aan de slag kunt met preventiestrategieën voor kwetsbare groepen.

HOE TE GEBRUIKEN?

1. Lees de informatie over de verschillende kwetsbare groepen.
2. Vul de keuzehulp in. Betrek verschillende stakeholders hierbij. Weet je niet wie de stakeholders zijn ga dan gelijk naar de verdiepende pagina over de specifieke doelgroep voor het in kaart brengen van de stakeholders.
3. Bekijk aan de hand van de keuzehulp welke groepen relatief hoger scoren ten opzichte van de andere groepen en waar je acties voor wilt ondernemen.
4. Schrijf op wie de verschillende stakeholders in jouw gemeente rond de gekozen groep(en) zijn (kijk ook naar stap 2).
5. Plan een werksessie in met de stakeholders. Bespreek met elkaar: wat gebeurt er momenteel al op middelenpreventie voor deze groep(en)? Wat zijn kansen voor versteviging hiervan? Welke expertise mist er nog? Hoe kunnen we beter samenwerken?
6. Leg de (eerste) afspraken vast in het document en deel deze met elkaar.

Naar het ecologisch-systeemmodel

**Kwetsbaar
door factoren op
verschillende
niveaus**

Risico- en beschermende factoren spelen een rol bij het ontstaan of in stand houden van (problematisch) middelengebruik. Deze factoren bevinden zich op verschillende niveaus en kunnen elkaar onderling beïnvloeden en opstapelen. Hoe meer risicofactoren en minder beschermende factoren iemand heeft, hoe groter de kans op (problemen door) middelengebruik. Door te kijken waar en waarom deze factoren zich opstapelen, begrijpen we beter waarom kwetsbare groepen kwetsbaar zijn. Dit biedt aanknopingspunten voor preventie.

**Bekijk de
ingevulde risico-
en beschermende
factoren**

Het ecologisch systeemmodel

Ingevuld model
met risico- en
beschermende
factoren voor
middelengebruik

- risicofactor
+ beschermende factor

Naar de
kwetsbare groepen

De kwetsbare groepen

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

[Lees meer...](#)

Mensen die verblijven in instellingen

[Lees meer...](#)

Mensen zonder dak of thuis

[Lees meer...](#)

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

[Lees meer...](#)

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

[Lees meer...](#)

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

[Lees meer...](#)

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

[Lees meer...](#)

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

[Lees meer...](#)

Mensen met psychische problemen

[Lees meer...](#)

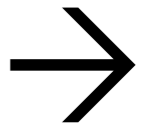
Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

[Lees meer...](#)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

[Lees meer...](#)

Deze tien groepen hebben vaak te maken met een opeenstapeling van risicofactoren waardoor zij kwetsbaar zijn voor problematisch middelengebruik. Er kan uiteraard ook overlap zijn tussen de groepen, bijvoorbeeld jongeren in het speciaal onderwijs die veel spijbelen of mensen met psychische problemen die in een instelling wonen. Het doel van deze tool is om in ieder geval voor elke groep na te gaan wat er bekend is aan cijfers en signalen en op basis hiervan keuzes te maken. Ook kan er eventueel een groep toegevoegd worden. Klik op **lees meer...** als je meer informatie wilt over de betreffende groep.

Naar de keuzehulp

[← Terug naar Het ecologisch systeemmodel](#)

Waarom deze tool?

Hoe gebruik je deze tool?

Ecologisch systeemmodel

De kwetsbare groepen

De keuzehulp

Afspraken maken

HOE VUL JE DE KEUZEHULP IN?

De keuzehulp op de volgende pagina helpt bij het kiezen van de doelgroepen voor je lokale preventiebeleid.

DOOR WIE?

De afdeling volksgezondheid van de gemeente neemt het initiatief en coördineert het invullen van de keuzehulp. Zij werkt samen met collega's van andere beleidsafdelingen, de instelling voor verslavingszorg en andere stakeholders. Er zijn dus altijd meerdere mensen die de keuzehulp invullen. Alleen op deze manier krijg je een goed beeld.

WANNEER?

Het invullen kan tijdens een bijeenkomst waarbij je de keuzehulp agendaert. Je kunt de stakeholders ook één op één bevragen, bijvoorbeeld in een (online) meeting of via een e-mail.

HOE?

Er zijn vijf vragen die je voor alle groepen kunt invullen. Geef per groep en per vraag een score van 1 (helemaal niet van toepassing) tot 4 (heel erg van toepassing). Probeer zo goed mogelijk een inschatting te maken. Vul een vraagteken in wanneer je een vraag niet kan beantwoorden.

IK HEB DE KEUZEHULP LATEN INVULLEN. WAT NU?

De afdeling volksgezondheid van de gemeente inventariseert de scores en bespreekt de uitkomsten met de stakeholders. Scoren bepaalde groepen hoog? Dit is een belangrijke aanwijzing om met deze groep verder te gaan. Uiteraard zijn andere keuzes ook mogelijk wanneer dit onderbouwd kan worden. Dit bespreken jullie in het overleg.

WAT ALS IK NIET ALLE INFORMATIE HEB?

Door het invullen van de keuzehulp kun je erachter komen dat je weinig weet over sommige groepen in jouw gemeente. Dit kan aanleiding zijn om extra onderzoek te laten doen naar middelengebruik en middelenpreventie bij deze groep.

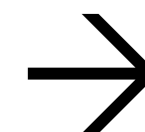
Ook kan het gebeuren dat alle groepen ongeveer even hoog scoren. Kies dan welke met welke groep(en) je als eerste aan de slag wilt. Je kunt altijd verbreden naar andere groepen.

TOELICHTING OP DE 5 VRAGEN

De keuzehulp bevat 5 vragen. Hieronder staat voor elke vraag een korte toelichting.

- 1. Cijfers over (problematisch) middelengebruik in deze groep zijn hoog en/of er is sprake van een stijging**
Vraag de GGD en/of de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente of zij kunnen helpen per doelgroep lokale cijfers te verzamelen. Zijn er geen lokale cijfers? Soms kunnen landelijke cijfers dan ook nuttig zijn. Zie ook de [digitale factsheet](#) voor relevante bronnen.
- 2. Stakeholders in de gemeente maken zich zorgen over het middelengebruik**
Vraag de professionals wat zij zien in de praktijk. Je kunt ook kijken naar signalen die beschreven staan in netwerkoeverleggen of jaarverslagen.
- 3. Inzet voor deze groep is tot nog toe achtergebleven**
Bekijk de beleidsstukken van de afgelopen jaren. Was er middelenpreventiebeleid voor deze doelgroep in de afgelopen jaren? En waaruit bestond dat?
- 4. Er is voldoende capaciteit binnen de uitvoeringsorganisaties om (extra) op deze groep in te zetten**
Vraag aan de organisaties rondom de betreffende doelgroep of zij in de komende periode voldoende ruimte hebben om extra in te zetten op middelenpreventie.
- 5. Extra aandacht voor middelenpreventie voor deze groep past binnen het gezondheidsbeleid van de gemeente**
Kijk hiervoor naar lokale nota's en uitvoeringsplannen. Kijk ook naar ook actuele vragen of zorgen die er zijn bij het college, de gemeenteraad of bij inwoners.

De keuzehulp invullen

De keuzehulp / invullen

	1	2	3	4	5		
	Cijfers over (problematisch) middelengebruik in deze groep zijn hoog en/of er is sprake van een stijging	Professionals in de gemeente maken zich zorgen over het middelengebruik	Inzet voor deze groep is tot nog toe achtergebleven	Er is voldoende capaciteit binnen de uitvoeringsorganisaties om (extra) op deze groep in te zetten	Extra aandacht voor middelenpreventie voor deze groep past binnen het gezondheidsbeleid van de gemeente	Klik op het pijltje om naar de afspraken voor de betreffende groep te gaan	
KWETSBARE GROEPEN:						Totale score	
Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname							→
Mensen die verblijven in instellingen							→
Mensen zonder dak of thuis							→
Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten							→
Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b							→
Mensen die in aanraking komen met politie en justitie							→
Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving							→
Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)							→
Mensen met psychische problemen							→
Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)							→
Nader te bepalen groep in eigen gemeente:							→
.....							→

HOE MAAK JE AFSPRAKEN?

De volgende bladzijden helpen je om per doelgroep afspraken met stakeholders te maken over inzet op preventie.

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

DE STAKEHOLDERS

Breng voor de gekozen doelgroep(en) de stakeholders in kaart. Gebruik hierbij de stakeholderkaart voor inspiratie. Denk hierbij ook aan vertegenwoordigers vanuit de groep zelf. Zijn de stakeholders rondom de doelgroep nog niet bekend bij de gemeente? Vraag andere partijen uit het netwerk of ze kunnen helpen met het vinden van stakeholders. Voor elke doelgroep geven wij ook een voorzet van mogelijke stakeholders. Vul dit aan met namen van partijen en personen binnen de gemeente.

WAT DOE JE ALS ER GEEN HULPAANBOD IN JE EIGEN GEMEENTE IS?

Wanneer er geen hulpaanbod in je eigen gemeente is, is het belangrijk om regionaal te kijken met wie samengewerkt kan worden en op welke manier. Zijn hier al afspraken mee gemaakt? Waarom wel/niet?

Aandachtspunt: denk niet alleen aan professionele organisaties in onderwijs, welzijn en zorg, maar ook aan informele ontmoetingsplekken en netwerken. Bijvoorbeeld mensen die elkaar kennen via de kerk, de moskee, de sportclub, de speeltuin, de buurtmoestuin of het wijkethuis. Of kleinschalige cursussen of hobbyclubs, een groepje dat vrijblijvend samen sport in de openbare ruimte, koffiehuizen, etc. Juist voor het bereiken van kwetsbare groepen zijn dit belangrijke netwerken. Daarnaast zijn ouders uiteraard een belangrijke intermediaire doelgroep voor kwetsbare jongeren. Zij zijn ook te bereiken via scholen of bovenstaande netwerken.

DE DOELEN

Stel met de stakeholders vast voor welke doelen met betrekking tot middelenpreventie je hun inzet nodig is. Gaat het om het voorkomen van het gebruik of alleen om het voorkomen van gezondheidsschade of andere problemen door middelengebruik? Is het belangrijk dat stakeholders hier zelf een aanbod op hebben of moeten zij vooral toeleiden naar aanbod van andere organisaties? Als de doelen helder en eënduidig zijn kunnen er vervolgens afspraken gemaakt worden.

DE AFSPRAKEN

Bespreek met de stakeholders welke mogelijkheden voor middelenpreventie zij zien. Gebruik onderstaande vragen bij het gesprek.

KENNIS

Wat weten zij al over (mogelijk) problematisch middelengebruik bij hun doelgroep? En wat weten zij over wat wel en niet werkt bij het voorkomen van (problematisch) gebruik? Waar kunnen zij meer informatie hierover vinden? Hoe kunnen zij deze informatie delen met hun collega's?

AANBOD

Welk lokale aanbod is er voor mensen met problematisch middelengebruik binnen deze doelgroep? Wat is er nodig om te zorgen voor een goede toeleiding naar dit aanbod? Hoe wordt dit gemonitord? Is al bekend waar eventuele knelpunten liggen? Wat kunnen stakeholders zelf doen op het gebied van het signaleren en begeleiden van problematisch middelengebruik? Wat hebben zij daarvoor nodig? Is het nodig om hiervoor (meer) deskundigheidsbevordering aan te bieden? Is hier budget voor? Wie gaat dit organiseren?

MATERIALEN

Welke materialen hebben stakeholders nodig om (mogelijk) problematisch middelengebruik met hun doelgroep bespreekbaar te maken? Is hier budget voor? Waar kunnen zij deze materialen krijgen? Wie zorgt ervoor dat deze materialen beschikbaar blijven?

BELEID OP NIVEAU VAN STAKEHOLDERS

Hoe wordt er verder omgegaan met middelengebruik? Zijn hier regels of afspraken over? Zijn er bepaalde gewoontes die problematisch middelengebruik in de hand werken? Hoe kan dit doorbroken worden? Waar kan dit geagendeerd worden? Kijk hierbij niet alleen naar de formele bevoegdheden maar ook naar mensen die de rol van pleitbezorger of rolmodel op zich kunnen nemen.

Afspraken maken

Mensen met minder
welvaart, een lager
opleidingsniveau
en minder
arbeidsdeelname

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

10

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen die verblijven
in instellingen

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

11

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen zonder dak of thuis

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

12

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Jongeren die
spijbelen, thuiszitten
of voortijdig school
verlaten

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

13

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

14

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen die in
aanraking komen met
politie en justitie

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

15

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Kinderen van ouders met een psychische problemen of een verslaving

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

16

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen met een
licht verstandelijke
beperking (LVB)

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

17

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen met
psychische problemen

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

18

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

19

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Afspraken maken

Nader te bepalen
groep in eigen gemeente:

STAKEHOLDER 1

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 2

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

STAKEHOLDER 3

DOEL SAMENWERKING

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN VOOR:

Mensen met minder welvaart,
een lager opleidingsniveau en minder
arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of
voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs
(cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met
politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische
problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke
beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeids-
omstandigheden (o.a. stress, onregelmatige
diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

20

← Terug naar
Achtergrondinformatie over deze groep

← Terug naar
De keuzehulp invullen

← Terug naar
Afspraken maken / toelichting

Informatie over:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

De SES-WOA-score van een huishouden wordt bepaald door de financiële welvaart (inkomen en vermogen), het opleidingsniveau en het recente arbeidsverleden van de hoofdkostwinner en de eventuele partner. De SES-WOA score vervangt de oudere SES-score.

Een lage SES-score wordt vaak in verband gebracht met een verhoogde kans op (problematisch) middelengebruik. Dit geldt waarschijnlijk ook voor een lage SES-WOA-score.

Dit verband hoeft niet direct te zijn. Bepaalde tussenliggende factoren komen vaker voor bij mensen met een lagere SES-WOA score, zoals: beperkte taal- en/of gezondheidsvaardigheden, psychische of gezondheidsproblemen en het gebruik en beschikbaarheid van alcohol en drugs in de omgeving.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • wijkteams • onderwijs • gemeente (werk en inkomen) • HR afdelingen van werkgevers • voedselbank • sleutelpersonen in de wijk • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:

Mensen die verblijven in instellingen

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

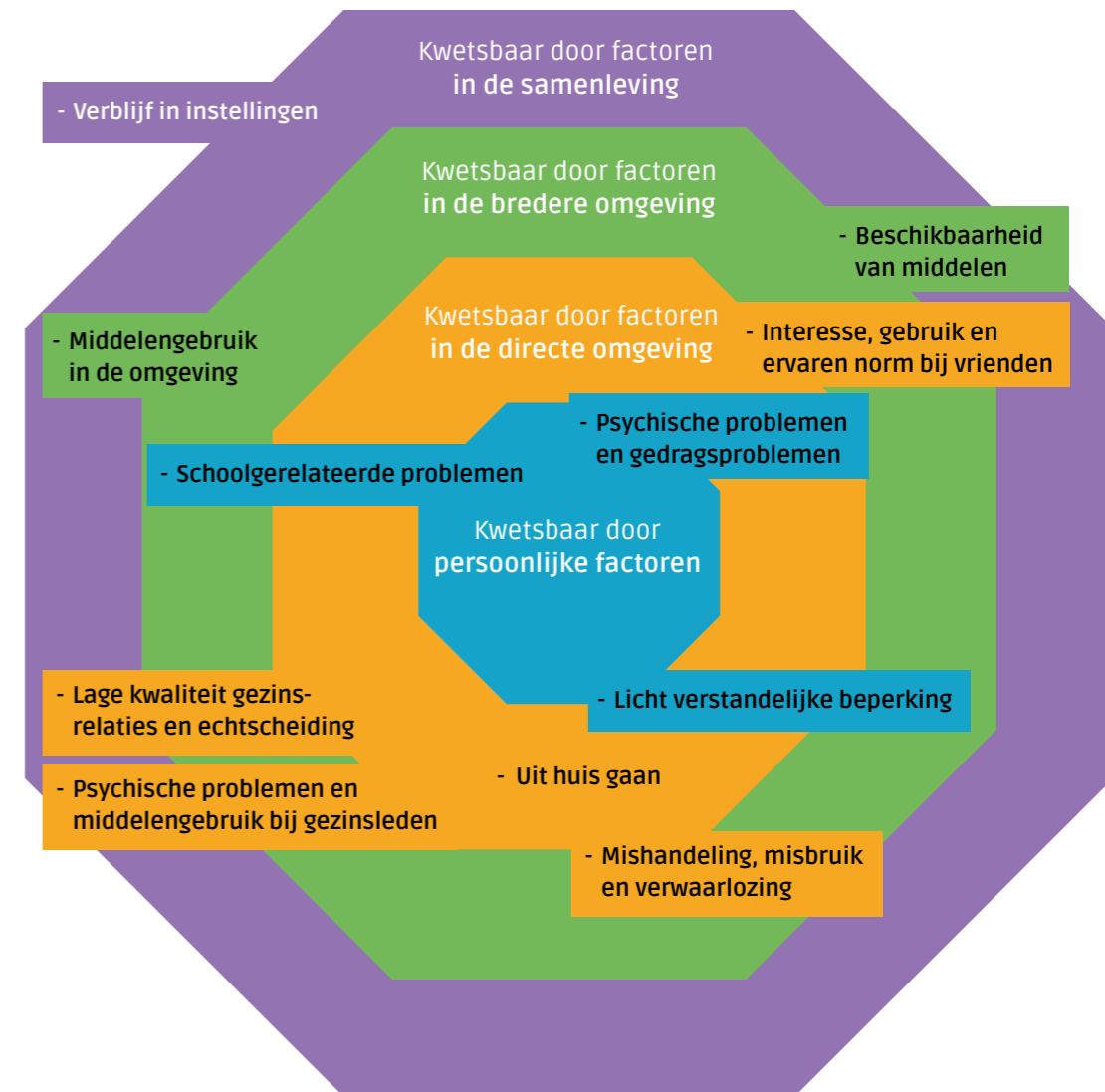
Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Jongeren en volwassenen die in speciale woonvormen of instellingen verblijven komen vaker in aanraking met anderen die middelen gebruiken. Dit vergroot het risico op (problematisch) gebruik. Ook het verblijf in een Justitiële Jeugdinstelling (JJI), Penitentiaire Inrichting (PI) of andere vorm van detentie is een risicofactor voor problematisch middelengebruik. Gebruik van en handel in drugs komt binnen deze inrichtingen regelmatig voor waardoor mensen er vaker mee in aanraking komen. Daarnaast kunnen verveling en het onderdrukken van negatieve gevoelens een motief zijn om (vaker) middelen te gebruiken tijdens het verblijf in een instelling.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

Mogelijke stakeholders: • residentiële jeugdhulp • beschermd wonen (vanuit WMO of GGZ) • begeleid wonen (voor mensen met LVB) • maatschappelijke opvang • AZC • GGZ • Justitiële Jeugdinstelling • Penitentiaire Inrichting • Veiligheidshuis

Informatie over:

Mensen zonder dak of thuis

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

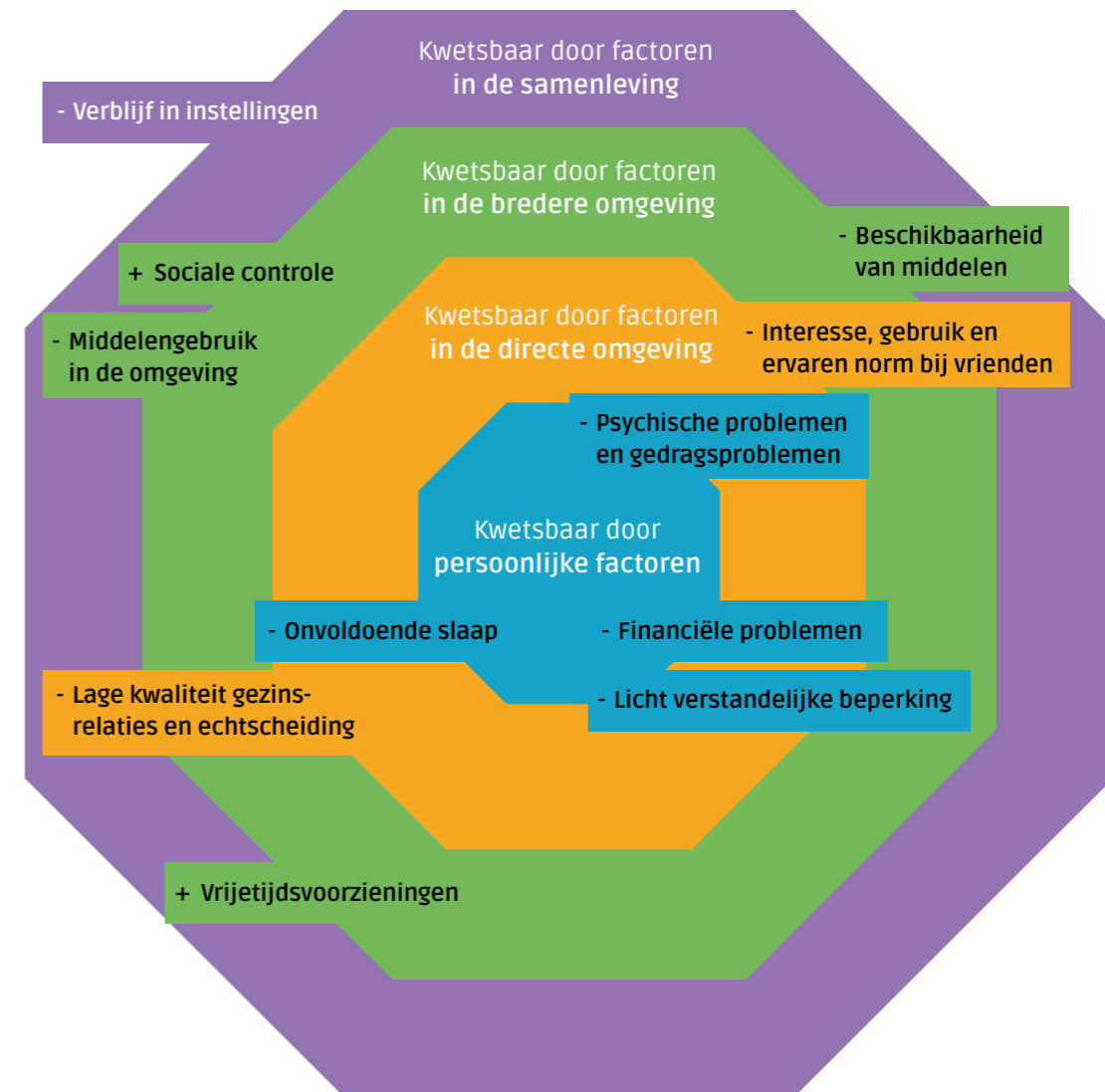
Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Onder mensen zonder vaste woonplek komt problematisch middelengebruik vaker voor. Mensen kunnen om verschillende redenen dak- of thuisloos worden. Bijvoorbeeld door problemen thuis, echtscheiding of beëindiging van een begeleidings- of woontraject. Ook hebben veel gemeenten een tekort aan betaalbare woningen voor jongvolwassenen waardoor zij minder snel door kunnen stromen vanuit opvangvoorzieningen. Middelengebruik kan spelen voordat iemand dak- of thuisloos wordt. Daarnaast komen mensen zonder vaste woonplek ook vaker in aanraking met alcohol en drugs. Bijvoorbeeld op straat of in de maatschappelijke opvang. Daarnaast worden middelen gebruikt om met de stress en ongemak van het geen dak of thuis hebben om te kunnen gaan.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • BOA's • politie • maatschappelijke opvang • wijkteams • FACT-teams • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:
Jongeren die
spijbelen, thuiszitten
of voortijdig school
verlaten

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

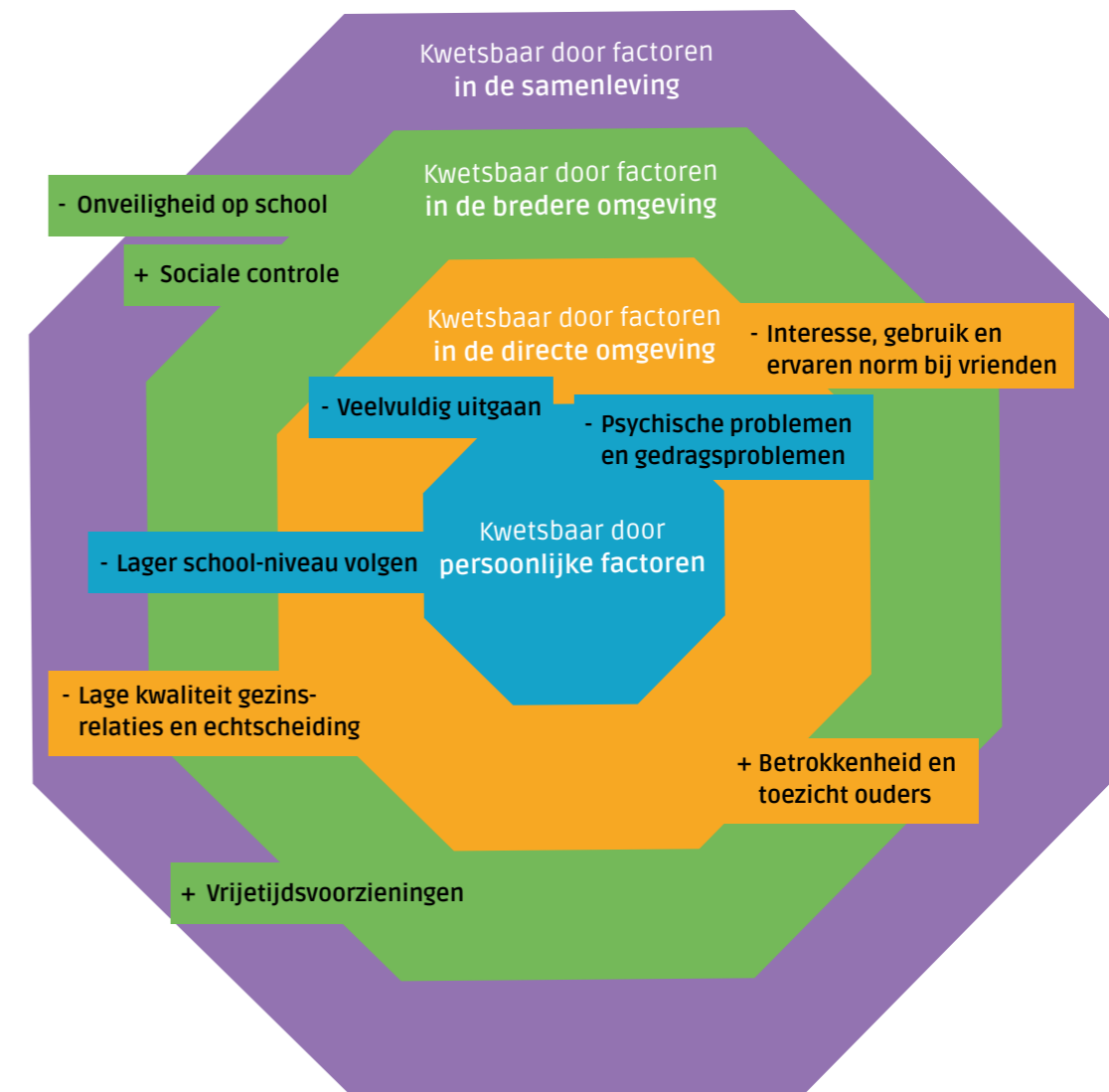
Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Het niet (meer) naar school gaan is een risicofactor voor (problematisch) middelengebruik. Het middelengebruik kan zelf ook leiden tot spijbelen en uiteindelijk schooluitval. Daarnaast is er een aanzienlijke groep 'langdurig thuiszitters': jongeren die vanwege gezondheidsproblemen of psychische problemen niet naar school gaan en/of voor wie geen passend onderwijs gevonden kan worden.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • jongerenwerk • leerplichtambtenaren • intern begeleiders/zorgcoördinatoren op scholen • regionale meldcentra VSV • huisartsen • Halt • GGZ • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

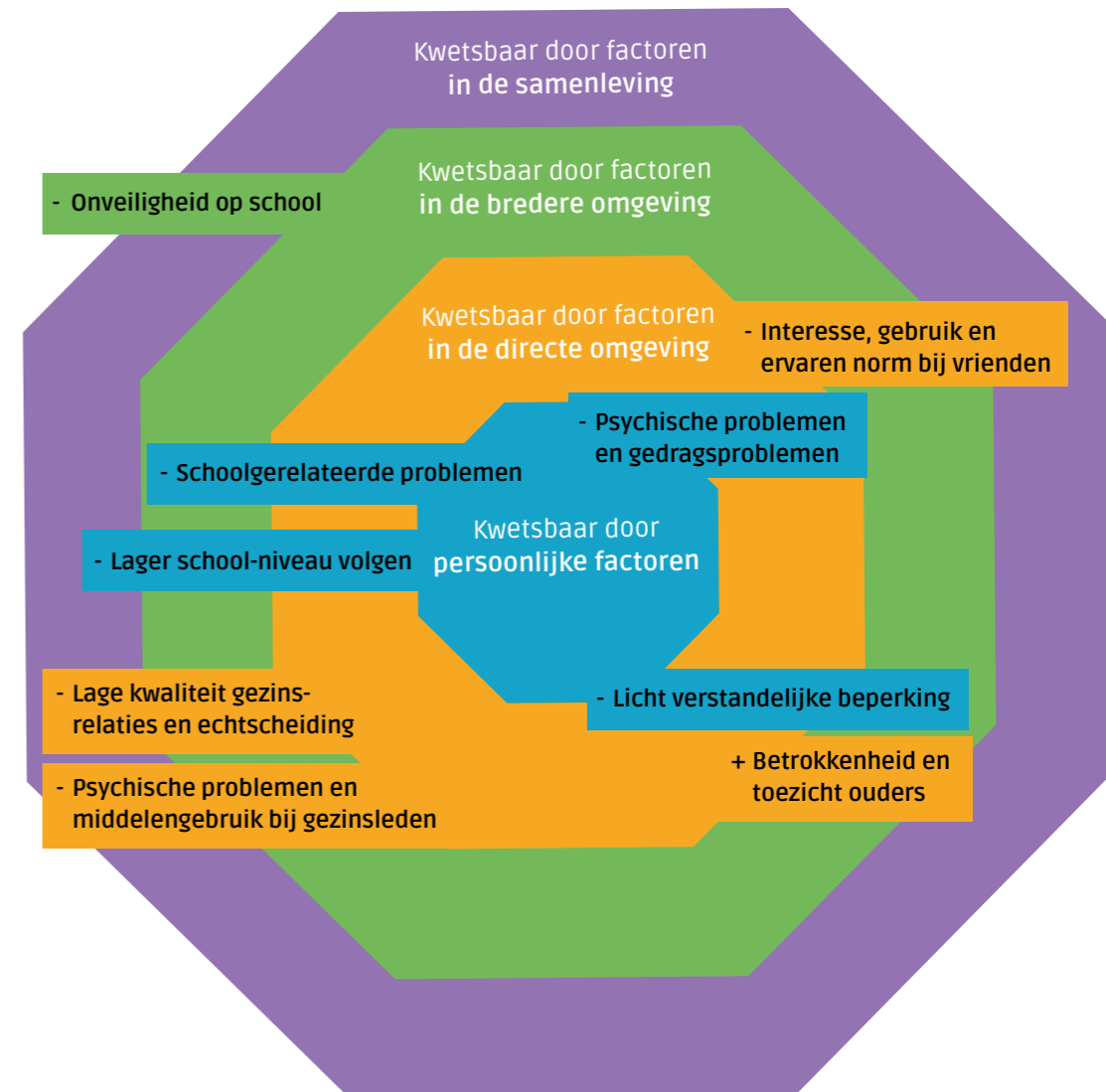
Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

In het cluster-4 onderwijs zitten leerlingen met psychische stoornissen en gedragsproblemen. Juist dit maakt hen ook extra kwetsbaar voor problematisch middelengebruik. Ook in het praktijkonderwijs en VMBO-b komt het gebruik van bepaalde middelen vaker voor.

Vanwege de hogere prevalentie en combinatie met eventuele andere problemen zijn jongeren in deze onderwijsvormen kwetsbaar voor problematisch middelengebruik.

Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • (speciaal) onderwijs • intern begeleiders/ zorgcoördinatoren op scholen • jeugdzorg • CJG's • wijkteams • GGZ • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Mensen die in aanraking komen met politie of justitie hebben een grotere kans op (probleematisch) middelengebruik. Dit kan komen door bepaalde persoons- en/of gezinskenmerken. Zo zijn impulsiviteit, sensatiezoekend gedrag en weinig toezicht door ouders risicofactoren voor zowel criminaliteit als middelengebruik. Maar ook de bredere omgeving speelt een rol. Mensen die veel op straat zijn kunnen hierdoor eerder in aanraking komen met drugs (en drugshandel) en daardoor betrokken raken bij overlast en criminaliteit.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • BOA's • politie • Halt • Jeugdbescherming • Justitiële Jeugdinstelling • Penitentiaire Inrichting • forensische zorg • (verslavings)reclassering • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/ opbouwwerker

Informatie over:

Kinderen van ouders met een psychische problemen of een verslaving

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Kinderen die opgroeien in een gezin met één of twee ouders/verzorgers met psychische problemen of een verslaving hebben een groter risico om later zelf ook psychische problemen of een verslaving te ontwikkelen. Deze groep noemen we ook wel KOPP-KOV. Hierbij spelen meerdere factoren een rol, denk aan genetische aanleg, de interactie tussen ouder en kind, de opvoedvaardigheden van ouders en de steun van de omgeving. De kwetsbaarheid voor problematisch middelengebruik loopt door tot in de volwassenheid. Ook volwassenen die als kind zijn opgegroeid bij ouders met psychische problemen of een verslaving hebben nog steeds een grotere kans op problematisch gebruik.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • GGZ • IVZ • onderwijs • CJG • jongerenwerkers • maatschappelijk werk • wijkteams • jeugdzorg • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met een Lichte Verstandelijke Beperking (LVB) hebben een IQ tussen de 50 en 70 of een IQ tussen de 70 en 85 met bijkomende beperkingen in het sociaal aanpassingsvermogen.

Zij gebruiken niet per se vaker of meer, maar laten wel vaker schadelijke patronen van middelengebruik zien en lopen groter risico op het ontwikkelen van een verslaving. Ook ervaren zij meer en ernstigere negatieve gevolgen van hun middelengebruik dan mensen zonder een LVB. Het is niet zozeer de beperking zelf, maar vooral de daarmee samenhangende opstapeling van factoren waardoor zij een risicogroep vormen.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • speciaal onderwijs • MEE • zorg voor mensen met een verstandelijke beperking • jeugdzorg • GGZ • maatschappelijke opvang • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Informatie over:

Mensen met psychische problemen

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

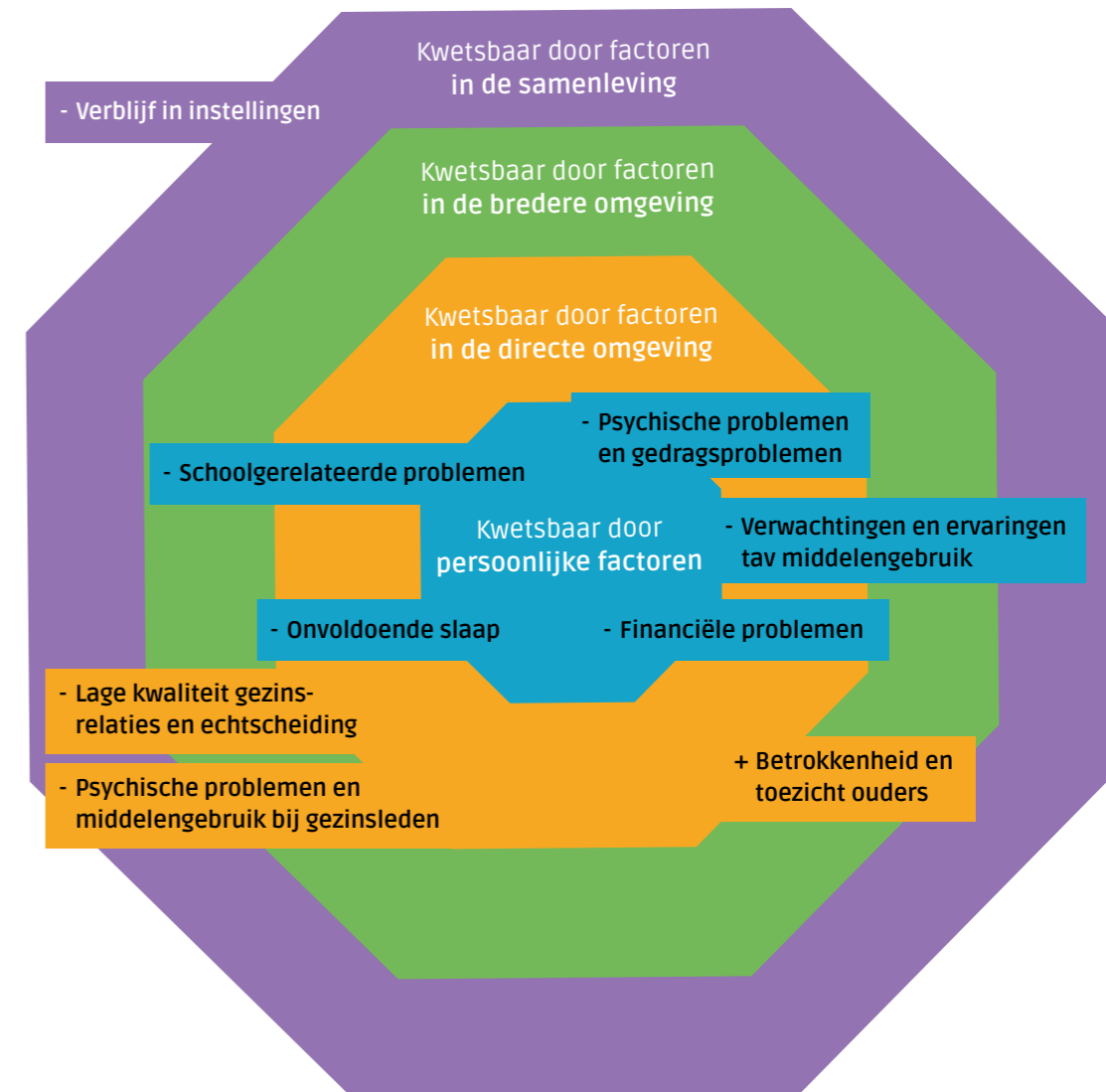
Mensen met psychische problemen

Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Het hebben van psychische problemen vergroot de kans op (problematisch) middelengebruik. Soms is het middelengebruik een vorm van zelfmedicatie of een manier om met (psychische) problemen om te gaan (coping). Andersom kan het middelengebruik ook leiden tot psychische problemen of deze problemen verergeren. Ook kunnen zowel de psychische problemen als het middelengebruik het gevolg zijn van andere problemen zoals bijvoorbeeld trauma's of stress. Hoe deze interactie er precies uitziet kan verschillen per middel en per aandoening.

Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Mogelijke stakeholders: • huisartsen • POH-GGZ • maatschappelijk werk • bedrijfsartsen • GGZ, zelfstandig psychologen • wijkteams • jeugdzorg • intern begeleider/zorgcoördinator/studentenpsycholoog onderwijs • FACT-teams • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • jongerenwerker/opbouwwerker

Informatie over:
Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

INFORMATIE OVER:

- Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname
- Mensen die verblijven in instellingen
- Mensen zonder dak of thuis
- Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten
- Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b
- Mensen die in aanraking komen met politie en justitie
- Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving
- Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)
- Mensen met psychische problemen
- Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)
- Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

In bepaalde beroepsgroepen of sectoren komt (probleematisch) middelengebruik vaker voor. Dit kan enerzijds komen door de beschikbaarheid en het gebruik van het middel in de werkomgeving. Mensen die in de horeca werken komen bijvoorbeeld vaak in aanraking met alcohol en soms ook met drugs. Daarnaast komen mensen die werkzaam zijn in bepaalde sectoren ook eerder direct of indirect in aanraking met drugshandel. Anderzijds kunnen ook de werkzaamheden zelf eraan bijdragen dat mensen (vaker) alcohol of drugs gaan gebruiken. Onregelmatige werktijden, hoge werkdruk, stress en trauma's kunnen hierbij een rol spelen. Door een gebrek aan systematisch onderzoek is het (nog) niet mogelijk een volledig overzicht van sectoren te geven. Signalen komen onder meer uit de horeca, de visserij, tuinbouw, distributiecentra, advocatuur en de seksindustrie. Een specifieke groep vormen arbeidsmigranten die ongeschoold werk doen waarbij vaak sprake is van een combinatie van slechte arbeids- en woonomstandigheden en verminderde toegang tot de zorg.

[Lees meer informatie over deze groep en mogelijke interventies.](#)

Mogelijke stakeholders: • preventiewerker instelling voor verslavingszorg • werkgevers (via Kamer van Koophandel, lokale ondernemersverenigingen en werkgeversverenigingen) • werkgeversverenigingen • lokale ondernemersverenigingen • bedrijfsartsen • Arbeidsinspectie • vakbonden
Bij combinatie met slechte woonomstandigheden: • woningbouwvereniging • particuliere verhuurders • gemeente

Informatie over:

Beschrijf hier zo concreet mogelijk op welke groep je wilt richten.

INFORMATIE OVER:

Mensen met minder welvaart, een lager opleidingsniveau en minder arbeidsdeelname

Mensen die verblijven in instellingen

Mensen zonder dak of thuis

Jongeren die spijbelen, thuiszitten of voortijdig school verlaten

Leerlingen in het speciaal onderwijs (cluster-4), praktijkonderwijs en VMBO-b

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie

Kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving

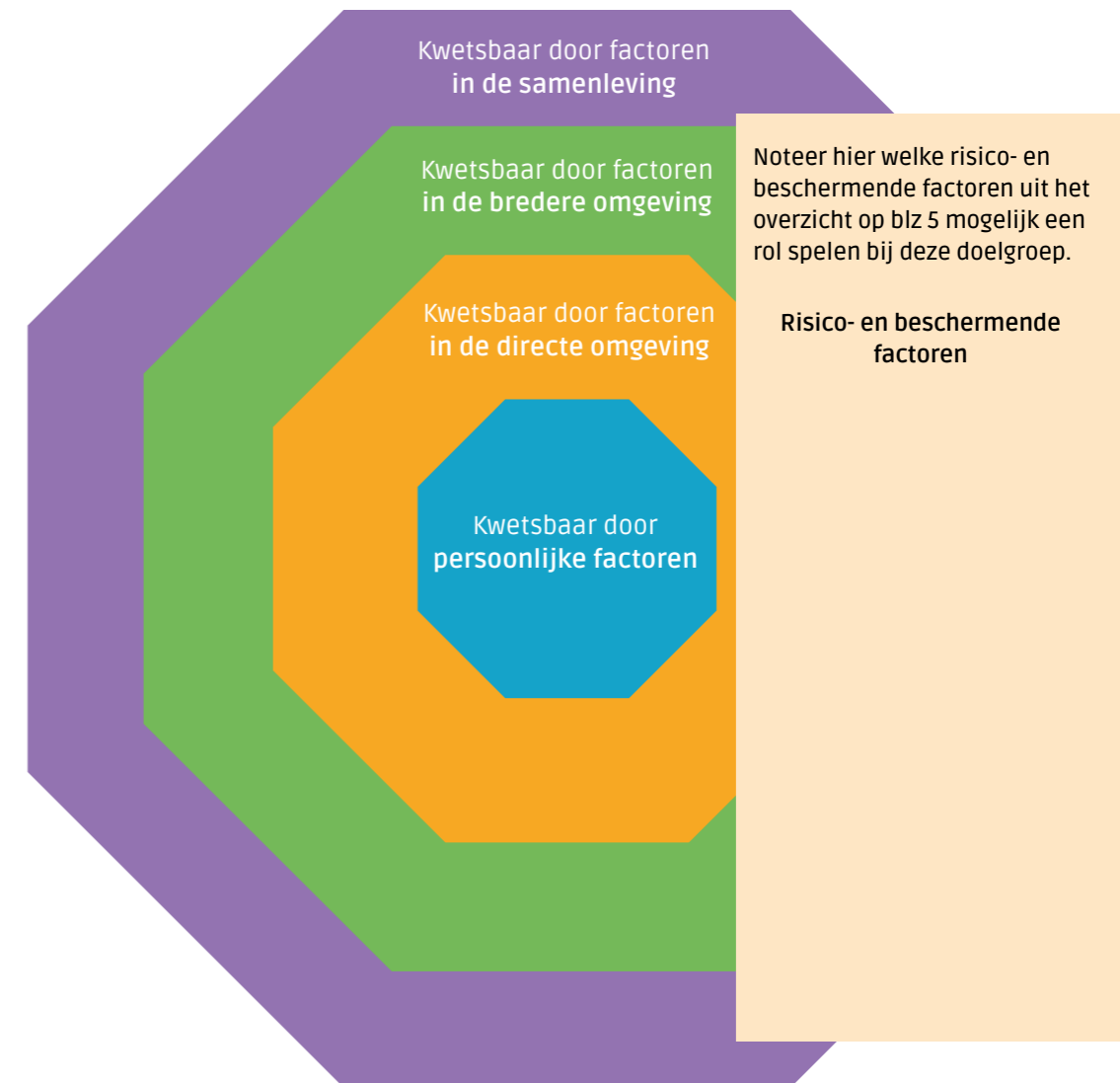
Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Mensen met psychische problemen

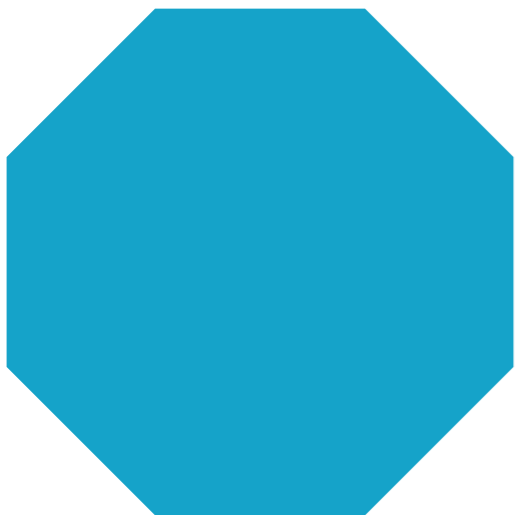
Mensen die werken onder zware arbeidsomstandigheden (o.a. stress, onregelmatige diensten)

Nader te bepalen groep in eigen gemeente:

Noteer hier cijfers en ontwikkelingen die onderbouwen waarom deze groep extra aandacht nodig heeft in middelenpreventie. Benoem ook met welke stakeholders je dit wilt doen.

ECOLOGISCH SYSTEEMMODEL MET MOGELIJKE RELEVANTE FACTOREN VOOR DEZE GROEP (- = RISICOFACITOR, + = BESCHERMENDE FACTOR')

Colofon

Trimbos-instituut

Postbus 725
3500 AS Utrecht
030 297 11 00

Auteurs

Marjan Möhle
Desirée Spronk
Britt Bilderbeek
Patrick van Iperen

Contact

dspronk@trimbos.nl

Ontwerp

Taluut Utrecht

